

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о заштити података о личности садржан је у члану 42. Устава Републике Србије. Ставом 1. наведеног члана предвиђено је да је заштита података о личности зајемчена, а ставом 2. да се прикупљање, држање, обрада и коришћење података о личности уређују законом. Исто тако, ставом 4. истог члана прописано је да свако има право да буде обавештен о прикупљеним подацима о својој личности, у складу са законом, као и право на судску заштиту због њихове злоупотребе.

Уставни основ за доношење овог закона садржан је и у члану 97. тач. 2. и 16. Устава, којом је предвиђено да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, остваривање и заштиту слобода и права грађана, поступак пред судовима и другим државним органима, односно организацију, надлежност и рад републичких органа.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Разлози за доношење новог Закона о заштити података о личности су бројни и могу се разматрати како због потреба Републике Србије, тако и због потреба међународне сарадње, као и због процеса придруживања Републике Србије Европској унији. Са становишта унутрашњег права, постојећи правни оквир заштите података о личности не може адекватно да обезбеди несметано остваривање права на заштиту података о личности у свим областима, због чега је неопходно извршити измене и допуне нормативног оквира у овој области. Када је у питању међународна сарадња, односно процес придруживања Републике Србије Европској унији, усклађивање националног законодавства са правом Европске уније представља међународноправну обавезу Републике Србије, док статус Републике Србије као кандидата за чланство у Европској унији указује да су европске интеграције кључне за спољну и унутрашњу политику земље. Имајући у виду наведене разлоге, неопходно је донети нови закон који ће уредити ову област.

Закон о заштити података о личности („Службени гласник РС”, бр. 97/08, 104/09 – др. закон, 68/12 – УС и 107/12) усвојен је крајем 2008. године, а почео је са применом 1. јануара 2009. године. Од почетка примене наведени закон је, према извештајима Европске комисије о напретку Републике Србије, оцењиван као делимично усклађен са релевантним прописима Европске уније у овој области.

Поред наведеног, треба напоменути и да текст важећег закона није значајно мењан током скоро девет година примене. Закон је само два пута измењен и допуњен, и то једном на основу одлуке Уставног суда, а други пут допуна се односила на дозвољеност промене сврхе обраде података о личности.

Значај заштите података о личности за Европску унију (и државе чланице појединачно) изражен је пре свега Повељом о фундаменталним правима Европске Уније (2000/С 364/01). Право на заштиту података зајемчено је чланом 8. наведене Повеље (Заштита података о личности).

У међувремену, донети су нови релевантни прописи Европске уније који уређују област заштите података о личности. Реч је о Уредби 2016/679 Европског парламента и Савета о заштити појединца у вези са обрадом података о личности и слободном кретању таквих података (у даљем тексту Уредба), као и Директиви 2016/680 о заштити појединца

у вези са обрадом података о личности од стране надлежних тела у сврхе спречавања, истраге, откривања или гоњења кривичних дела или извршења кривичних санкција и слободном кретању таквих података (у даљем тексту: Директива), па је, имајући у виду обавезе Републике Србије у процесу придруживања Европској унији, било неопходно припремити нови текст Нацрта закона о заштити података о личности који ће обезбедити усклађеност са овим прописима Европске уније.

Наведени релевантни документи Европске уније указује да заштита података више није питање хармонизације права Европске уније и појединачне имплементације у национално законодавство, већ област директне примене права Европске уније. Снажан независни орган за заштиту података о личности је предуслов адекватне заштите података о личности за Европску унију, на шта указује и постојање посебног органа за заштиту података о личности у оквиру Уније - Европског супервизора за заштиту података о личности, посебних одељења и официра за заштиту података о личности Еуропола или Еуроцаста, као и одлуке Суда правде Европске уније о положају органа надлежних за заштиту података о личности.

Као што је речено, поред потребе усклађености са правом Европске уније и стандардима заштите података о личности, на неопходност нових решења указује и вишегодишња примена важећег закона.

Главни недостаци важећег закона огледају се, између осталог, у неадекватно уређеном поступку остваривања права на заштиту података о личности и неуређеном поступку изношења података о личности из Републике Србије. Такође, недостаци су изражени и у непотпуном уређењу одговорности у случају кршења права лица, као и у случају неиспуњавања законских обавеза. Безбедност података је потпуно неадекватно уређена, а недостаје и обавеза анализе ризика по права лица у случају појединих обрада које могу озбиљно угрозити њихових права. Истовремено, неопходно је увести нове институте у режим заштите података о личности, који се превасходно односе на лица задужена за заштиту података код руковалаца или код обрађивача.

Основни циљ закона је да свакоме обезбеди поштовање основних права и слобода физичких лица, а посебно њиховог права на заштиту података о личности. Стога, Закон о заштити података треба да успостави јасан правни оквир у области заштите података о личности у Републици Србији. У складу са Уставом, закон треба да уреди обраду података о личности, односно заштиту права и поступак остваривања заштите права појединца у односу на обраду података, затим права, обавезе и одговорности руковалаца података, обрађивача података и свих прималаца података, као и надлежност и положај независног органа за заштиту података о личности.

Приликом израде текста Нацрта закона коришћени су текстови нових релевантних прописа Европске уније, анализа текста важећег закона, иницијативе и препоруке за измену његових одредаба, као и решења која је изнео Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности у свом Моделу закона.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Нацрт Закона о заштити података о личности садржи десет глава, и то: Основне одредбе (Глава I), Начела (Глава II), Права лица на које се подаци односе (Глава III), Руковалац и обрађивач (Глава IV), Пренос података о личности у друге земље и међународне организације (Глава V), Повереник (Глава VI), Правна средства, одговорност и казне (Глава VII), Посебни случајеви обраде (Глава VIII), Казнене одредбе (Глава IX) и Прелазне и завршне одредбе (Глава X).

Основне одредбе (Глава I. Нацрта закона) садрже четири члана, и уређују предмет закона, циљ закона, његову примену и значење основних израза у закон. Обзиром на значај ове главе за текст целог закона (посебно што се предвиђа значење најважнијих израза који се користе кроз цео текст закона), ова глава је и названа „Основне одредбе”.

Чланом 1. Нацрта закона одређен је његов предмет. Ставом 1. наведеног члана предвиђено је да закон уређује право на заштиту физичких лица у вези са обрадом података о личности и слободним протоком таквих података, начела обраде, права лица на које се подаци односе, обавезе руковалаца и обрађивача података о личности, кодекс поступања, пренос података о личности у друге државе и међународне организације, надзор над спровођењем овог закона, правна средства, одговорност и казне у случају повреде права физичких лица у вези са обрадом података о личности, као и посебне случајеве обраде.

Ставом 2. истог члана предвиђено је да се законом посебно уређује и право на заштиту физичких лица у вези са обрадом података о личности коју врше надлежни органи у сврхе спречавања, истраге и откривања кривичних дела, гоњења учинилаца кривичних дела или извршења кривичних санкција, укључујући спречавање и заштиту од претњи јавној и националној безбедности, као и слободни проток таквих података. Став 2. члана 1. Нацрта закона је последица усклађивања са Директивом.

Треба напоменути да су, с обзиром да правила из наведене Директиве представљају ограничења у односу на одредбе из Уредбе, кроз цео текст Нацрта закона дата општа правила о обради података која су предвиђена Уредбом, а да се одмах затим прописују изузеци који се однесе на обраду података у сврхе спречавања, истраге, откривања или гоњења кривичних дела или извршења кривичних санкција, а који су предвиђени Директивом.

У члану 2. Нацрта закона прописан је његов циљ. Ставом 1. овог члана дефинисан је општи циљ закона, који је идентичан циљу важећег закона. Новину представља став 2. овог члана који указује на значај овог закона као системског закона у области заштите података о личности, као и потребу да посебни закони (обзиром да се законом мора уредити прикупљање, држање, обрада и коришћење података о личности) када уређују обраду података морају бити усклађени са овим законом, јер он ову област целовито и најдетаљније уређује.

Члан 3. Нацрта закона односи се на обим његове примене. Ставом 1. наведеног члана прецизиран је члан 4. важећег закона. Ставом 2. истог члана предвиђено је да се закон не примењују се на обраду података физичког лица за личне потребе, као и за потребе његовог породичног домаћинства.

Такође, закон се примењује на обраду података о личности коју врши руковалац, односно обрађивач који има седиште на територији Републике Србије, у оквиру активности које се врше на територије Републике Србије, и то без обзира да ли се радња обрада врши на територији Републике Србије.

Исто тако, ставом 4. Истог члана предвиђено је да се закон примењује на обраду података о личности лица на које се подаци односе, које има пребивалиште на територији Републике Србије, ако се обрада врши од стране руковоаца, односно обрађивача који нема седиште, односно пребивалиште или боравиште на територији Републике Србије, под условом да су радње обраде везане за понуду роба, односно услуга лицу на које се подаци односе на територији Републике Србије, и то без обзира да ли се од тог лица захтева плаћање накнаде за ову робу, односно услуге, као и за праћење активности лица на које се подаци односе, а које се врше на територији Републике Србије.

Један од најважнијих чланова Нацрта закона је свакако члан 4, у коме су садржана објашњења најзначајних појмова који се у закону користе. У односу на важећи закон (који садржи десет основних појмова), у Нацрту закона су као нови појмови одређени: „профилисање”, „псеудонимизација”, „трећа страна”, „пристанак”, „повреда безбедности података”, „генетски податак”, „биометријски податак”, „подаци о здрављу”, „представник”, „привредни субјекат”, „мултинационална компанија”, „група привредних субјеката”, „обавезујућа пословна правила”, „услуга информационог друштва” и „међународна организација”. Такође је одређено и значење израза „пристанак” и „Повереник”. За разлику од сада важећег законског решења, према коме се пристанак може дати искључиво у писменом облику (а које је у примени закона изазивало велике проблеме, посебно имајући у виду убрзани развој информационих технологија), појам пристанка је сада прецизно дефинисан и значајно проширен. Наиме, пристанак лица на које се подаци односе је одређен као свако добровољно, одређено, информисано и недвосмислено изражавање воље тог лица, којим то лице, изјавом или јасном потврдном радњом, даје пристанак за обраду података о личности који се на њега односе.

Поред тога одређен је и појам „надлежног органа”, као органа власти који су надлежни за спречавање, истрагу и откривање кривичних дела, као и гоњење учинилаца кривичних дела или извршење кривичних санкција, укључујући и заштиту и спречавање претњи јавној или националној безбедности. Значајно је напоменути да ако надлежни органи не обрађују податке о личности у сврхе спречавања, истраге и откривања кривичних дела, гоњења учинилаца кривичних дела и извршења кривичних санкција, на њихово поступање примењују се одредбе закона које се односе на поступање осталих органа власти. Ако, међутим, поступају у наведене сврхе, тада се примењују ограничења предвиђена тачно одређеним одредбама Нацрта закона.

Све нове дефиниције у односу на важећи закон, поред потребе да се основни појмови који се користе у закону што прецизније одреде, су последица усаглашавања са Уредбом и Директивом.

Глава друга Нацрта закона (чл. 5. до 20) уређује начела која се односе на обраду података, као полазне основе и основних принципа којих се увек треба придржавати приликом било које обраде података.

Члан 5. Нацрта закона прописује начела обраде података о личности. Та начела су следећа: законитост, поштење и транспарентност, ограничење у односу на сврху обраде, минимизација података, тачност, ограничење чувања и одговорност за поступање.

Законитост обраде подразумева да се обрада података може вршити само ако је то уређено законом.

Ограничење сврхе обраде подразумева да се подаци о личности морају обрађивати само у сврхе које су конкретно одређене, изричите, оправдане и законите и даље се не могу обрађивати на начин који није у складу са тим сврхама.

Минимизација података подразумева да подаци који се обрађују морају бити примерени, битни и ограничени само на оно што је неопходно.

Тачност подразумева не само да подаци о личности морају бити тачни, него и да се морају предузети све разумне мере да се нетачни подаци о личности без одлагања избришу или исправе.

Ограничење чувања подразумева да се подаци морају чувати само у временском периоду неопходном за остваривање сврхе обраде.

Интегритет и поверљивост подразумевају да се подаци морају обрађивати на начин који обезбеђује одговарајућу заштиту података о личности, што укључује заштиту од неовлашћене или незаконите обраде, од случајног губитка, од уништења или оштећења, као и применом одговарајућих мера заштите.

Члан 6. Нацрта закона представља изузетак у односу на начело ограничења у односу на сврхе обраде, и предвиђа да се не сматра другом сврхом обраде она обрада која се врши у сврхе архивирања у јавном интересу, у сврхе научног или историјског истраживања, као и у статистичке сврхе.

Члан 7. Нацрта закона такође представља изузетак од начела ограничења у односу на сврхе обраде. Реч је о обради података од стране надлежних органа у сврхе спречавања, истраге и откривања кривичних дела, као и гоњења учинилаца кривичних дела или извршења кривичних санкција, укључујући и заштиту и спречавање претњи јавној или националној безбедности (у даљем тексту: у посебне сврхе). У том случају могућа се и обрада података у друге сврхе, али само ако су заједно испуњени услови да је таква обрада података предвиђена законом, као и да је неопходна и сразмерна тој другој сврси.

Члан 8. Нацрта закона представља изузетак од начела ограничења чувања и односи се на податке о личности који се обрађују искључиво у сврхе архивирања у јавном интересу, у сврхе научног или историјског истраживања, као и у статистичке сврхе. Изузетак такође постоји и за податке прикупљене у посебне сврхе. У том случају, руковалац мора се одредити рок када ће се подаци брисати, ако такав рок није одређен законом.

Члан 9. Нацрта закона такође уређује обраду података у посебне сврхе. Наведени члан прописује обавезу надлежног органа да направи јасну разлику између лица која су у различитим фазама кривичног поступка, осуђеним лицима, лицима која су оштећена кривичним делом, као и лицима која су у вези са кривичним делом (сведоци). Чланом 10. Нацрта закона ова обавеза надлежног органа се односи и на дужност издвајања података о личности који су засновани на чињеничном стању и оних података који су засновани на личној оцени.

На поступање надлежних органа односи се и члан 11. Нацрта закона. Наведени члан прописује дужност надлежних органа да коришћењем разумних мера обезбеди да се нетачни, непотпуни и неажурни подаци о личности не пренесе, односно да не буду доступни.

Начелу законитости обраде посвећен је члан 12. Нацрта закона. Овим чланом предвиђено је да обрада може бити законито једино ако је испуњени неки од предвиђених услова. Ти услови су: да се лице на које се подаци о личности односе сагласило се са обрадом његових података; да је обрада неопходна за извршење уговора закљученим са лицем на које се подаци односе; да је обрада је неопходна у циљу поштовања правних обавеза руковоаца, прописаних законом или уговором; да је обрада је неопходна у циљу заштите животно важних интереса лица на које се подаци односи или другог физичког лица; да је обрада је неопходна у циљу обављања послова у јавном интересу или извршења прописаних овлашћења руковоаца или ако је обрада неопходна у циљу остварења легитимних интереса руковоаца или треће стране.

Чланови 13. и 14. Нацрта закона представљају изузетак у односу на начело законитости и то ако је реч о обради података у посебне сврхе, као и у посебним случајевима.

Значајну новину представљају и одредбе о пристанку лица на које се подаци односе на обраду његових података (члан 15. Нацрта закона). За разлику од важећег законског решења које је предвиђало да пристанак мора бити дат у писменом облику, сада се такав облик не захтева. Међутим, у случајевима када је пристанак дат на други

начин, а у циљу избегавања могућих злоупотреба, руковалац има обавезу да докаже (предочи) да је неко лице заиста и дало пристанак за обраду његових података.

Веома су важне и одредбе о престанку малолетног лица за обраду његових података у коришћењу услуга информационог друштва (члан 16. Нацрта закона). Предвиђено је да малолетно лице које је навршило 15 година може самостално да да пристанак за обраду својих података, док за обраду података о малолетном лицу које није навршило 15 година пристанак мора дати родитељ који врши родитељско право, односно други законски заступници малолетног лица.

Обрада посебних категорија података о личности је уређена у члану 17. Нацрта закона. Као опште начело предвиђено је да је забрањена обрада података о личности којом се открива расно или етничко порекло, политичко мишљење, верско или филозофско уверење или чланство у синдикату, као и обрада генетских података, биометријских података, у циљу јединствене идентификације лица, података о здравственом стању или података о сексуалном животу или сексуалној оријентацији лица.

Међутим, имајући у виду велики број могућих ситуација када је неопходно извршити и обраду оваквих података, у ставу 2. истог члана, прецизно је наведено десет изузетака када се обрада посебних категорија података ипак може вршити.

Ако обраду посебних категорија података врше надлежни органи у посебне сврхе, и то само ако је то неопходно, оваква обрада је могућа само ако је надлежни орган за то законом овлашћен или се обрада посебних категорија података врши у циљу заштите животни важних интереса лица на које се подаци односе или другог лица, као и у случају ако се обрада односи на посебне категорије података о личности које је очигледно учинило доступним јавности лице на које се они односе (члан 18. Нацрта закона).

Чланом 19. Нацрта закона уређена је обрада података о личности која се у вези са кривичним пресудама и кажњивим делима. Оваква обрада може се вршити само под надзором надлежног органа или (ако је таква обрада допуштена законом) само уз пуну примену одговарајућих посебних мера заштите права и слобода лица на које се подаци односе.

Истим чланом Нацрта закона је предвиђено и да се јединствена евиденција о кривичним пресудама води искључиво од стране надлежног органа и под његовим надзором.

Чланом 20. Нацрта закона предвиђен је случај када за остваривање сврхе није потребно да руковалац идентификује лице на које се подаци односе. У том случају руковалац нема обавезу да задржи, прибави или обради додатне информације ради идентификације лица.

Глава III. Нацрта закона – Права лица на које се подаци односе (чл. 21. до 40) садржи више одељака.

У оквиру првог одељка уређена је транспарентност и начини остваривања права лица на које се подаци односе (чл. 21. и 22. Нацрта закона).

Члан 21. Нацрта закона уређује које су то информације које руковалац мора да пружи лицу на који се подаци односе, као и обавезу руковаоца да пружи помоћ лицу на које се подаци односе у остваривању његових права. Ако руковалац не поступи по захтеву лица на које се подаци односе дужан је да о томе обавести то лице, као и да га обавести о разлозима за непоступање. Информације се пружају без накнаде, осим у случају да је захтев очигледно неоснован, претеран или се исти захтев учестало понавља. Такође, а имајући у виду достигнути ниво информационих технологија, информације се

могу пружити и путем стандардизованих икона, у циљу сврсисходног увида у намеравану обраду.

Слична правила се примењују и на надлежне органе када врше обраду у посебне сврхе, с тим што је број информација које се пружају, у односу на друге руковооце, мањи (члан 22. Нацрта закона).

Други одељак уређује информације које пружа руковалац, као и приступ који лице на које се подаци односи може да оствари (чл. 23. до 28. Нацрта закона).

Члан 23. Нацрта закона уређује информације које руковалац пружа лицу на које се подаци односе. Те информације су следеће: о свом идентитету и контакт подацима, о контакт подацима лица за заштиту података о личности, о сврси намераване обраде и правном основу за обраду, о правном интересу руковооца или треће стране, о примаоцу, односно групи примаоца података о личности, као и информацију о чињеници да руковалац намерава да изнесе податке о личности у трећу земљу или међународну организацију.

Поред наведених информација, руковалац је дужан да пружи и додатне информације које су неопходне да би се обезбедила правична и транспарентна обрада.

Сличне информације руковалац је дужан да пружи и кад се подаци о личности не прикупљају од лица на које се односе (члан 24. Нацрта закона).

Члан 25. Нацрта закона се односи на информације које пружа надлежни орган када врши обраду података у посебне сврхе. Имајући у виду специфичност код обраде података у наведене сврхе, број информација које се пружају лицу на које се подаци односе је мањи.

Право на приступ лица на које се подаци односе подразумева право да се од руковооца захтева информација да ли се његови подаци обрађују, приступ таквим подацима, као и право да се добију информације о обради (члан 26. Нацрта закона). У случају да се подаци обрађују у посебне сврхе, број информација о обради је мањи (члан 27. Нацрта закона).

Право на приступ може се ограничити (члан 28. Нацрта закона) само у обиму и трајању у коме је то неопходно и представља сразмерну меру у демократском друштву, уз поштовање основних права и легитимних интереса лица чији се подаци обрађују. Овакво ограничење може се извршити само са циљем да се избегне ометање службеног или законом уређеног прикупљања информација, истраге, односно поступка; омогући спречавање, откривање и гоњење учинилаца кривичних дела, или извршења кривичних санкција; заштитила јавна безбедност; заштитила национална безбедност и одбрана или заштитила права и слободе других лица. У том случају, руковалац је дужан да образложено писмену одлуку којом се захтев за приступ одбија, односно право на приступ ограничава, без одлагања достави лицу на које се подаци односе. На захтев Повереника, руковалац је дужан да документује чињеничне и правне разлоге за доношење одлуке о ограничењу приступа.

Трећи одељак (чл. 29. до 36. Нацрта закона) уређује право на исправку података, право на брисање података, право на ограничење обраде и право на преносивост података.

Право на исправку (члан 29. Нацрта закона) подразумева да лице на које се подаци односе има право да се нетачни подаци о њему без непотребног одлагања исправе од стране руковооца. То лице, у зависности од сврхе обраде, има право и да се непотпуни подаци о њему допуне од стране руковооца.

Право на брисање, односно „право лица да буде заборављено” (члан 30. Нацрта закона) подразумева да лице на које се подаци односе има право да се подаци о њему

обришу од стране руковоаца. При томе, руковалац је дужан да без одлагање податке избрише ако подаци о личности више нису неопходни за остваривање сврхе због које су прикупљени; ако је лице на које се подаци односе опозвало пристанак на основу којег се обрада вршила; ако је лице на које се подаци односе поднело приговор на обраду; ако су подаци о личности незаконито обрађивани; ако подаци о личности морају бити избрисани у циљу извршења обавезе руковоаца прописане законом и ако су подаци о личности прикупљени у вези са коришћењем услуга информационог друштва.

Право на ограничење обраде (члан 31. Нацрта закона) подразумева да лице на које се подаци односе има право да се обрада података о њему ограничи од стране руковоаца. До оваквог ограничења долази у следећим случајевима: ако лице на које се подаци односе оспорава тачност података о себи (ограничење се примењује у периоду који омогућава руковоацу проверу тачности података); ако је обрада незаконита, а лице на које се подаци односе се противи брисању података о себи и уместо брисања захтева ограничење употребе података; ако руковоацу више нису потребни подаци о личности за остварење сврхе обраде, али их је лице на које се односе затражило у циљу подношења, остваривања, односно одбране правног захтева и ако је лице на које се подаци односе поднело приговор на обраду, а у току је процењивање да ли правни основ за обраду података од стране руковоаца претеже над интересима, правима и слободама тог лица. Ако је обрада података о личности ограничена, ти подаци могу се даље обрађивати само на основу пристанка лица на које се подаци односе, у циљу подношења, остваривања или одбране правног захтева, због заштите права других физичких, односно правних лица или због остваривања значајних јавних интереса. Ако је обрада података ограничена постоји обавеза руковоаца да информише лице на које се подаци односе о престанку ограничења.

Право на брисање и ограничење обраде, када обраду података врше надлежни органи у посебне сврхе је уређено чланом 32. Нацрта закона. У овом случају обим права лица на које се подаци односе је мањи у односу на општи режим.

Обавеза обавештавања у вези са исправком, брисањем и ограничењем обраде (члан 33. Нацрта закона) је двострука. Са једне стране руковалац је дужан да примаоца података о личности обавести о исправци, брисању и ограничењу обраде, а са друге стране дужан је и да лице на које се подаци односе обавести о примаоцима којима је такво обавештење достављено.

Обавеза обавештавања о исправци и брисању података, као и ограничењу обраде, када обраду података врше надлежни органи у посебне сврхе је уређено чланом 34. Нацрта закона и представља изузетак у односу на опште правило које се примењује да друге руковоаце. У овом случају, предвиђено је да се надлежни орган који обрађује податке може потпуно или делимично ослободити обавезе информисања ако је то неопходно да се: избегне ометање службеног или законом уређеног прикупљања информација, истраге, односно поступка; омогући спречавање, откривање и откривање кривичних дела, гоњење учинилаца кривичних дела или извршење кривичних санкција; заштити јавна безбедност; заштити национална безбедност и одбрана, односно заштите права и слободе других лица. Међутим, остаје обавеза надлежног органа да се лице на које се подаци односе, ради остваривања својих права, може обратити Поверенику, односно суду. Такође, ако су подаци који су добијени од другог надлежног органа нетачни подаци, руковалац је дужан да га обавести о њиховој исправци.

Ако се остваривање права лица на које се подаци односе, када обраду података врше надлежни органи у посебне сврхе врши уз посредовање Повереника, Повереник у складу са својим овлашћењим врши одговарајућу проверу и надзор над таквом обрадом података (члан 35. Нацрта закона).

Право на преносивост података је законска новина у односу на важеће законско решење (члан 36. Нацрта закона). Ово право подразумева да лице на које се подаци односе има право да податке које је претходно доставило руковоацу прими од њега у структурираном, уобичајно коришћеном и електронски читљивом формату и да има право да ове податке пренесе другом руковоацу без ометања од стране руковоаца којем су ти подаци били достављени. Да би се овакво право остварило неопходно је да буду испуњени и следећи услови: да је лице на које се подаци односе дало пристанак за обраду података или да се таква обрада врши на основу уговора, као и да се обрада података врши аутоматизовано.

Четврти и пети одељак (чл. 37. до 40. Нацрта закона) уређује право на приговор, аутоматизовано доношење појединачних одлука и ограничења.

Право на приговор (Члан 37. Нацрта закона) подразумева да лице на које се подаци односе има право да у сваком тренутку поднесе приговор на обраду његових података о личности. Ако се поднесе приговор, руковалац има обавезу да прекине са обрадом података о лицу које је поднело приговор. О постојању овог права, руковалац је дужан да најкасније приликом успостављања прве комуникације са лицем на које се подаци односе, упозори ово лице.

Чланом 38. Нацрта закона је уређено аутоматизовано доношење појединачних одлука и профилисање. То подразумева да лице на које се подаци односе има право да се на њега не примењује одлука донета искључиво на основу аутоматизоване обраде, укључујући и профилисање, ако се том одлуком производе правне последице по то лице или она значајно утиче на његов положај.

Став 2. истог члана предвиђа изузетак од наведене опште одредбе и предвиђа да се аутоматизована појединачна одлука ипак може донети у следећим случајевима: ако је таква одлука неопходна за закључење или извршење уговора између лица на које се подаци односе и руковоаца; ако је одлука заснована на закону којим су прописане одговарајуће мере заштите права, слобода и интереса заснованих на закону лица на које се подаци односе, као и ако је заснована на изричитом пристанку лица на које се подаци односе.

Могућност аутоматизованог доношења појединачних одлука је ограничена када су у питању надлежни органи који обрађују податке у посебне сврхе (члан 39. Нацрта закона). Таква одлука може се донети само у случају ако је заснована на закону којим су прописане одговарајуће мере заштите права, слобода и интереса заснованих на закону лица на које се подаци односе, а најмање право да се обезбеди учешће физичког лица под контролом руковоаца у доношењу одлуке.

Оваква одлука се не може заснивати на посебним врстама података о личности, а такође изричито је забрањено профилисање које доводи до дискриминације физичких лица на основу посебних врста података о личности.

Члан 40. Нацрта закона прописује ограничења од општих одредби Главе III.

Предвиђено је да оваква ограничења могу постојати када се то предвиди законом, под условом да та ограничења не задиру у суштину основних права и слобода и ако је то неопходно и представља сразмерну меру у демократском друштву. Поред тога, неопходно је да ограничења буду законом прописана у једном од следећих циљева: заштите националне безбедности; одбране; заштите јавне безбедности; спречавања, истраге и откривања кривичних дела, гоњења учинилаца кривичних дела, или извршење кривичних санкција, укључујући спречавање и заштиту од претњи по јавну безбедност; заштите других важних општих јавних интереса, а посебно важних привредних или финансијских интереса Републике Србије, укључујући и интересе везане за монетарну политику, буџет, порески систем, јавно здравље и социјалну заштиту; заштите

независности правосуђа и судских поступака; спречавања, истраживања, откривања, и гоњења за повреду професионалне етике; праћења, надзора или вршења регулаторне функције која је стално или повремено повезана са вршењем службених овлашћења; заштите лица на које се подаци односе или права и слобода других лица и остваривања потраживања у грађанским стварима.

Глава IV. Нацрта закона – Руковалац и обрађивач (чл. 41. до 62) такође садржи више одељака.

У оквиру првог одељка (чл. 41. до 49. Нацрта закона) прописане су опште обавезе које се односе на руковоаца и обрађивача.

Опште обавезе руковоаца су прописане у члану 41. Нацрта закона и она предвиђају да је руковалац је дужан да предузме одговарајуће техничке, кадровске и организационе мере како би обезбедио да се обрада врши у складу са овим законом и био у могућности да то предочи. Приликом предузимања ових мера узима се у обзир природа, обим, околности и сврха обраде, вероватноћа наступања ризика, као и ниво могућег ризика по остваривање права и слободе лица. Постоји обавеза и да се ове мере преиспитују и ажурирају.

Када су у питању мере заштите (члан 42. Нацрта закона), руковалац је дужан да примени одговарајуће техничке, организационе и кадровске мере које имају за циљ обезбеђивање делотворне примене начела заштите података о личности, као и да обезбеди примену неопходних механизма заштите у току обраде, како би се испунили услови за обраду прописани овим законом и заштитила права и слободе лица на која се подаци односе.

Поред тога, руковалац је дужан да сталном применом одговарајућих техничких, организационих и кадровских мера обезбеди да се увек обрађују само они подаци о личности који су неопходни за остваривање сваке сврхе обраде. Наведеним мерама мора се увек обезбедити да се без учешћа физичког лица подаци о личности не могу учинити доступним неограниченом броју физичких лица.

Члан 43. Нацрта закона одређује појам заједничких руковоаца. Тачније, ако два или више руковоаца заједнички одређују сврху и начин обраде, они се сматрају заједничким руковоацима. Заједнички руковоаци на транспарентан начин одређују одговорност сваког од њих за поштовање одредби прописаних овим законом, а посебно у погледу остваривања права лица на које се подаци односе и испуњавања њихових обавеза да том лицу пруже потребне информације. Одговорност се уређује споразумом заједничких руковоаца, а тим споразумом мора се одредити и лице за контакт са лицем на које се подаци односе. Међутим, без обзира на одредбе споразума заједничких руковоаца, лице на које се подаци односе може остварити своја права појединачно у односу према сваком од заједничких руковоаца.

Руковалац, односно обрађивач који нема седиште у Републици Србији дужан је да одреди у писменом облику свог представника у Републици Србији, са седиштем у Републици Србији (члан 44. Нацрта закона). Руковалац, односно обрађивач, овлашћује свог представника као лице коме се лице на које се подаци односе, Повереник или друго лице може обратити, у погледу свих питања у вези са обрадом податка о личности.

Ако се обрада података о личности врши за рачун руковоаца, руковалац може да одреди као обрађивача само оно лице које у потпуности гарантује примену одговарајућих техничких, кадровских и организационих мера на начин који обезбеђује да се обрада врши у складу са одредбама овог закона, као и заштиту права лица на које се подаци односе (члан 45. Нацрта закона). Обрађивач може даље поверити обраду

података о личности другом обрађивачу само ако га руковалац за то овласти на основу општег или посебног писменог овлашћења.

Обрада података о личности од стране обрађивача мора бити регулисана уговором или другим правно обавезујућим актом, закљученим, односно усвојеним у писаном облику, којим се уређује однос између руковаоца и обрађивача, укључујући предмет и трајање обраде, природу и сврху обраду, врсту података о личности и врсту лица о којима се подаци обрађују, као и овлашћења и обавезе руковаоца.

Ако обрађивач повреди одредбе овог закона одређујући сврху и начин обраде податка о личности, обрађивач се сматра руковоцем у односу на ту обраду.

Испуњавање обавеза пружања гаранција може се предочити и на основу примене одобреног кодекса поступања, односно одобреног механизма сертификације од стране обрађивача.

Правни однос између руковаоца и обрађивача може бити заснован у целини или делимично на стандардним уговорним клаузулама.

У члану 46. Нацрта закона прописано је да обрађивач сме да обрађује податке о личности само по налогу руковаоца, осим у случају када је на такву обраду података о личности обавезан законом.

Чланом 47. Нацрта закона прописане су евиденције о радњама обраде. Реч је о евиденцијама које обавезно воде руковалац и обрађивач, односно други обрађивач. Евиденције се воде у писменом облику, што обухвата и електронски облик. Посебну евиденцију о обради података воде и надлежни органи ако обрађују податке у посебне сврхе. Руковалац, обрађивач и њихови представници, дужни су да евиденције које воде учине доступним Поверенику на његов захтев. Одредбе о вођењу евиденција не примењују се на организације у којима је запослено мање од 250 лица.

Када обраду података врше надлежни органи у посебне сврхе, ови органи су дужни да обезбеде да се приликом употребе система аутоматске обраде података, у том систему, бележе најмање следеће радње обраде: унос, мењање, увид, откривање, укључујући и пренос, упоређивање и брисање (члан 48. Нацрта закона).

Бележење увида и откривања мора да омогући утврђивање разлога за вршење радњи обраде, датума и времена предузимања радњи обраде и идентитета лица које је извршило увид или открило податке о личности, односно идентитета примаоца ових података. Бележење може бити коришћено искључиво у сврху оцене законитости обраде, интерног надзора, обезбеђивања интегритета и безбедности података, као и покретања и вођења кривичног поступка, а запис настао бележењем ставља се на увид Поверенику.

Чланом 49. Нацрта закона прописана је општа обавеза сарадње са Повереником, која подразумева да су руковалац, обрађивач и њихови представници дужни да сарађују са Повереником у вршењу његових овлашћења.

Други одељак ове главе (чл. 50. до 53. Нацрта закона) уређује безбедност података о личности.

Чланом 50. Нацрта закона прописује обавезу руковаоца и обрађивача да спроведе одговарајуће техничке, кадровске и организационе мере у циљу достизања одговарајућег нивоа безбедности у односу на ризик. Ове мере нарочито обухватају: псеудонимизацију и криптозаштиту података о личности; обезбеђивање способности осигурања трајне поверљивости, интегритета, расположивости и отпорности система и услуга обраде; обезбеђивање способности успостављања у најкраћем року поновне расположивости и приступа подацима о личности у случају физичких или техничких инцидената, као и поступак редовног тестирања, оцењивања и процењивања делотворности техничких, кадровских и организационих мера безбедности обраде.

Исте обавезе имају и надлежни органи ако врше обраду података у посебне сврхе (Члан 51. Нацрта закона). Поред ове опште обавезе, надлежни органи дужни су да приликом аутоматске обраде података примени мере које требају да обезбеде да се: онемогући неовлашћеном лицу приступ опреми која се користи за обраду података; спречи неовлашћено читање, умножавање, измена или уклањање носача података; спречи неовлашћено уношење података о личности, као и неовлашћена измена, брисање и контрола похрањених података о личности; спречи коришћења система за аутоматску обраду од стране неовлашћеног лица употребом опреме за пренос података; лице које је овлашћено за коришћење система за аутоматску обраду има приступ само оним подацима о личности на које се односи његово овлашћење за приступ подацима; може проверити, односно установити коме су подаци о личности пренети; може накнадно проверити, односно установити који подаци о личности су унети у систем аутоматске обраде, од стране ког лица и кад су унети; спречи неовлашћено читање, умножавање, измена или брисање података о личности у току њиховог преноса; поново успостави инсталирани систем у случају прекида његовог рада; да систем исправно ради и да се грешке у раду система уредно пријављују, као и да се похрањени подаци о личности не могу угрозити због недостатака у раду система.

У чл. 51. и 52. Нацрта закона прописане су обавезе обавештавања Повереника, односно лица на које се подаци односе о повреди безбедности података о личности.

Руководалац је дужан да документује сваку повреду безбедности података, укључујући и чињенице о повреди, њеним последицама и предузетим активностима за њихово отклањање, а та документација Поверенику представља основ за утврђивање да ли је руководалац поступио у складу са својим обавезама.

Ако повреда безбедности података може да произведе висок ризик по права и слободе физичких лица, руководалац је дужан да без одлагања о томе обавести лице на које се подаци односе. Повереник може наложити руковоацу који није обавестио лице на које се подаци односе да то учини.

Трећи одељак ове главе (члан 54. и 55. Нацрта закона) уређује процену утицаја на заштиту података о личности и претходно обавештавање.

Члан 54. Нацрта закона прописује обавезу руковоаца да пре него што започне са обрадом података изврши процену утицаја предвиђених радњи обраде на заштиту података о личности. Процена утицаја обавезно се врши у случају: систематске и свеобухватне процене стања и особина физичког лица која се врши помоћу аутоматизоване обраде података о личности; обраде у великом обиму посебних врста података о личности, као и у случају систематског надзора над јавно доступним површинама у великој мери.

Предвиђа се и обавеза Повереника да сачини и јавно објави листу врста радњи обраде за које се мора извршити процена утицаја, а поре тога Повереник може да сачини и јавно објави и листу врста радњи обраде у вези са којима се не захтева процена утицаја.

Процена утицаја мора да садржи: свеобухватан опис предвиђених радњи обраде и сврха обраде; процену неопходности и пропорционалности вршења радњи обраде у односу на сврхе обраде; процену ризика по права и слободе лица на које се подаци односе; опис мера које се намеравају предузети у односу на постојање ризика, укључујући механизме заштите, мере безбедности, односно правне, техничке, организационе и кадровске мере у циљу заштите податка о личности и обезбеђивања доказа о поштовању одредби овог закона.

Ако процена утицаја на заштиту података о личности указује да ће намераване радње обраде произвести висок ризик ако се не предузму мере за умањење ризика, руководалац је дужан да о томе обавести Повереника пре започињања радње обраде (члан

55. Нацрта закона). Ако Повереник сматра да би намераване радње обраде могле да повреде одредбе овог закона, а посебно ако руковалац није на одговарајући начин проценио или умањио ризик, Повереник доставља писмено мишљење руковоаоцу. Поред тога, Повереник може да по потреби искористи и своја инспекцијска овлашћења. Истим чланом, дато је овлашћење Поверенику да може да састави и јавно објави листу врсти радњи обраде у вези са којима се мора захтевати његово мишљење.

Четврти одељак исте главе (чл. 56. до 58. Нацрта закона) уређује лице за заштиту података о личности, односно његово одређивање, положај и обавезе. Лице за заштити података такође представља законску новину у односу на важеће решење.

Чланом 56. став 1. предвиђена је могућност да руковалац, односно обрађивач одреде лице за заштиту података о личности.

Став 2. истог члана предвиђа случајеве када се лице за заштиту података о личности обавезно мора одредити. Ти случајеви су следећи: ако се обрада врши од стране органа власти, осим ако се ради о обради коју врши суд у сврху обављања својих судских овлашћења; ако се основне активности руковоаоца или обрађивача састоје у радњама обраде које по својој природи, обиму, односно сврхама захтевају редован и систематски надзор великог броја лица на које се подаци односе и ако се основне активности руковоаоца или обрађивача састоје у масовној обраде посебних података о личности.

Група привредних субјеката може одредити заједничко лице за заштиту података о личности, под условом да је ово лице једнако доступно сваком члану групе, а ако су руковоаоци, односно обрађивачи органи власти или надлежни органи, може се одредити заједничко лице за заштиту података о личности, узимајући у обзир организациону структуру и величину органа власти.

Лице за заштиту података о личности одређује се на основу његових стручних квалификација, а нарочито стручног знања и искуства у области заштите података о личности. Такво лице може бити запослено код руковоаоца, односно обрађивача, или може бити ангажовано на основу уговора.

Члан 57. Нацрта закона уређује положај лица за заштиту података о личности. Прописано је да су руковалац и обрађивач дужни да благовремено и на одговарајући начин укључе лице за заштиту података о личности у све послове који се односе на заштиту података о личности, да му обезбеди неопходна средства за извршавање ових обавеза, приступ подацима о личности и радњама обраде, његово стручно усавршавање, као и да му обезбеде независност у извршавању његових обавеза. Такође, руковалац и обрађивач не могу казнити лице за заштиту података о личности, нити раскинути радни однос, односно уговор са њим због извршавања обавеза које се односе на заштиту података о личности.

Лице за заштиту података о личности има следеће обавезе (члан 58. Нацрта закона): да информише и даје мишљење руковоаоцу или обрађивачу, као и запосленима који врше радње обраде о њиховим законским обавезама у вези са заштитом података о личности; да прати примену одредби закона и интерних прописа руковоаоца или обрађивача који се односе на заштиту података о личности, укључујући и питања поделе одговорности, подизања свести и обуке запослених на радњама обраде, као и контроле; да даје мишљење о процени утицаја обраде на заштиту података о личности и прати поступање у складу са њом и да сарађује са Повереником, представља контакт тачку за сарадњу са Повереником и саветује се са њим у вези са питањима које се односе на обраду података о личности.

Пети одељак исте главе (чл. 59. до 62. Нацрта закона) се односи на кодекс поступања и сертификацију. И овде је реч о законским новинама у односу на важеће решење.

Чланом 59. Нацрта закона предвиђено је да удружења и други субјекти који представљају групе руковоаца или обрађивача могу усвојити кодекс поступања у циљу ефикасније примене овог закона. Удружења и други субјекти који намеравају да израде кодекс поступања или да измене постојећи дужни су да предлог кодекса, односно његових измена, доставе Поверенику на мишљење. Повереник је дужан да да мишљење о усклађености предлога кодекса поступања са одредбама овог закона, као и да региструје и објави кодекс, на који је претходно дао сагласност, ако утврди да кодекс садржи довољне гаранције за заштиту података о личности.

Надзор над применом кодекса поступања (члан 60. Нацрта закона) може вршити предузетник или правно лице које поседује одговарајући ниво стручности у вези са садржином кодекса и које је акредитовано за вршење надзора.

Предузетник, односно правно лице може се акредитовати ако је испунило тачно прописане услове. Акредитација предузетнику, односно правном лицу се одузима ако се утврди да оно више не испуњава услове за акредитацију или да мере које оно предузима крше одредбе овог закона.

Чланом 61. Нацрта закона уређена је сертификација. Поступци сертификације заштите података о личности, са одговарајућим жиговима и ознакама, могу се установити у циљу доказивања поштовања одредби овог закона од стране руковоаца и обрађивача, а посебно узимајући у обзир потребе малих и средњих предузећа.

Поступак сертификације је добровољан и транспарентан. Сертификација не може утицати на законске обавезе руковоаца и обрађивача. Сертификат издаје сертификационо тело или Повереник, на основу критеријума које прописује Повереник.

Руковалац и обрађивач који захтевају издавање сертификата дужни су да сертификационом телу, односно Поверенику, омогуће приступ радњама обраде и пруже све информације о обради података које су неопходне за спровођење поступка сертификације. Сертификат се издаје руковоацу и обрађивачу на период који не може бити дужи од три године, а може се обновити ако они и даље испуњавају исте прописане услове и критеријумиме за сертификацију. Сертификат се поништава ако сертификационо тело, односно Повереник, утврди да руковалац, односно обрађивач више не испуњава прописане критеријуме за издавање сертификате.

Члан 62. Нацрта закона односи се на сертификациона тела. Сертификационо тело, које поседује одговарајући ниво стручности у погледу заштите података о личности издаје, обнавља и поништава сертификат, и то после обавештавања Повереника о одлуци која се намерава донети.

Сертификационо тело може бити акредитовано само ако испуњава тачно прописане услове. Акредитација се издаје сертификационом телу на период до пет година и може се обновити ако сертификационо тело и даље испуњава прописане услове и критеријуме. Издата акредитација се поништава ако се утврди да сертифициковано тело више не испуњава услове за акредитацију или да крши одредбе овог закона. Критеријуме за акредитацију сертификационог тела прописује Повереник.

Такође, Повереник води и објављује јавни регистар сертификационих тела и издатих сертификата.

Сертификационо тело је одговорно за правилну процену испуњености критеријума за издавање, обнављање и поништавање сертификата и дужно је да Повереника упозна са разлозима за издавање, обнављање или поништавање сертификата.

Глава V. Нацрта закона на нов начин детаљно уређује пренос података о личности у друге државе и међународне организације (чл. 63. до 72). За разлику од важећих законских решења, предвиђено је више могућности за пренос података у другу државу или међународну организацију, при чему треба нагласити да у свакој од могућих ситуација постоје јасно прописани услови који морају бити испуњени.

Чланом 63. Нацрта закона прописана су општа начела за пренос података у друге државе и међународне организације. Основни принцип је да се сваки пренос података о личности чија је обрада у току или података о личности који су намењени даљој обради може извршити само ако руковалац и обрађивач поступају у складу са условима прописаним овим законом, а све у циљу обезбеђивања нивоа заштите физичких лица који је једнак оном који гарантује овај закон.

Ако обраду података врше надлежни органи у посебне сврхе, пренос података се може извршити само ако се пренос врши у наведене сврхе, ако се подаци преносе органу који има исту надлежност у другој држави или међународној организацији, ако је у другој земљи или међународној организацији обезбеђен примерени ниво заштите и ако је надлежни орган одобрио даљи пренос података.

Члан 64. Нацрта закона уређује пренос на основу примереног нивоа заштите.

Сматра се да је примерени ниво заштите обезбеђен у државама и међународним организацијама које су чланице Конвенције Савета Европе о заштити лица у односу на аутоматску обраду личних података, односно у државама, деловима њихових територија, области делатности, односно правног регулисања или међународним организацијама за које је од стране Европске уније утврђено да обезбеђују примерени ниво заштите.

Ипак, узимајући у обзир различите околности, Влада може да утврди да нека држава, део њене територије, област делатности, односно правног регулисања или међународна организација не обезбеђује примерени ниво заштите.

Листа држава, делова њихових територија или међународних организација које имају примерени ниво заштите, односно да овакав ниво заштите немају, објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Чланом 65. предвиђена је могућност преноса података и у државу или део њене територије која се не налази на листи држава, делова њихових територија или међународних организација које имају примерени ниво заштите, наравно уз испуњење тачно одређених услова, односно на основу посебног одобрења Повереника. Овакав пренос је могућ и када га врши надлежни органи у посебне сврхе, на начин и под условима из члана 66. Нацрта закона.

Чланом 67. Нацрта закона прописано је да Повереник одобрава обавезујућа пословна правила, која се такође могу искористити за доказивање примене закона. Она могу бити одобрена ако испуњавају заједно следеће услове: правно су обавезујућа и примењују се на и спроводе се од стране сваког члана мултинационалне компаније, односно групе привредних субјеката, укључујући и њихове запослене; изричито обезбеђују остваривање права лица на које се подаци односе у вези са обрадом њихових података; задовољавају већи број услова прописаних ставом 2. тог члана.

У чл. 68. и 69. Нацрта закона су прописани други случајеви када је могућ пренос података у другу државу или међународну организацију. Реч је о случајевима када се пренос или откривање података о личности врши на основу појединачне одлуке органа друге држава, као и у случају преноса података у посебним ситуацијама.

У чл. 70. и 71. Нацрта закона предвиђен је пренос података у посебним ситуацијама, када обраду података врше надлежни органи у посебне сврхе.

Међународну сарадњу у вези са заштитом података о личности врши Повереник. У том смислу, Повереник је дужан да предузме одговарајуће мере у односима са органима

надлежним за заштиту података о личности у другим државама, односно међународним организацијама (члан 72. Нацрта закона), које се односе на међународну сарадњу у области заштите података о личности.

Глава VI. уређује рад надзорног тела над поступањем са подацима о личности, односно Повереника (чл. 73. до 81. Нацрта закона).

Прво поглавље у оквиру ове главе (чл. 73. до 76. Нацрта закона) уређује независан статус надзорног тела.

Чланом 73. Нацрта закона одређено је да је надзорно тело над применом овог закона у Републици Србији Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. Послове надзора, у складу са прописаним овлашћењима, Повереник врши као независан државни орган.

Независност Повереника је ближе уређена у члану 74. Нацрта закона. Независност подразумева да је Повереник потпуно независан, да је слободан од сваког непосредног или посредног спољног утицаја и да не може да тражи нити да прима налоге од било кога. Да би се обезбедила његова независност, у ставу 2. истог члана уређени су послови које Повереник не може да обавља, односно прописано је да се Повереник не може бавити другом делатношћу нити другим послом, уз накнаду или без накнаде, нити може обављати другу јавну функцију или вршити друго јавно овлашћење и не може политички деловати.

Поред тога, ставом 3. истог члана је одређено да се неопходна финансијска средства за рад Повереника, просторије за рад, као и неопходне техничке, организационе и кадровске услове, обезбеђују у складу са законом, а ставом 5. да надзор над трошењем средстава за рад Повереника врши искључиво Државна ревизорска институција, и то на начин који не утиче на независност Повереника.

Чланом 75. Нацрта закона прописани су додатни услови које (поред услова прописаних Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја) мора да испуњава Повереник.

Чланом 76. Нацрта закона прописана је обавеза Повереника и свих запослених у његовој служби да као професионалну тајну чувају све податке које сазнају у току обављања послова.

Друго поглавље исте главе (чл. 77. до 81. Нацрта закона) уређује надлежности Повереника.

Чланом 77. Нацрта закона су прописана опште овлашћења Повереника, односно да је надлежан на територији Републике Србије, као и изузетак да није надлежан једино у случају када податке о личности обрађују судови, и то само у вршењу њихових судских овлашћења.

У члану 78. Нацрта закона детаљно су прописана овлашћења Повереника. То су следећа овлашћења: надзор и обезбеђивање примене овог закона; старање о подизању свести јавности о ризицима, правилима, мерама заштите и правима у вези са обрадом података о личности; давање мишљење о законским и другим мерама које се односе на заштиту права и слобода физичких лица у вези са обрадом података о личности; старање о подизању свести руковооца и обрађивача у вези са њиховим законским обавезама; пружање информације о законским правима лица на које се подаци односе; решавање о притужбама подносиоца; сарадња са надзорним органима других држава у вези са заштитом података о личности; инспекцијски надзор над применом овог закона; праћење развоја информационих и комуникационих технологија од значаја за заштиту

података о личности; израда стандардне уговорне клаузуле; сачињавање листе врста радњи обраде за које се мора извршити процена утицаја и тако даље.

У члану 79. Нацрта закона прописана су инспекцијска овлашћења Повереника. Поред стандардних овлашћења Повереника у вршењу инспекцијског надзора (став 1), прописане су и корективне мере за које ја Повереник овлашћен (став 2), као и остала овлашћења Повереника (став 3). Поред тога, у вршењу својих овлашћења, прописано је и да Повереник може да покрене одговарајући поступак пред судом или другим органом.

Члан 80. Нацрта закона прописује обавезу надлежног органа да обезбеди примену ефективних механизма поверљивог пријављивања случајева повреде закона Поверенику, а члан 81. Нацрта закона обавезу Повереника да сачини годишњи извештај о свим активностима. Годишњи извештај подноси се Народној скупштини, а доставља се и Влади и ставља на увид јавности.

Глава VII. Нацрта закона уређује правна средства, одговорност и казне (чл. 82. до 87).

Право на притужбу Поверенику (члан 82. Нацрта закона) је један од основних облика заштите и оно омогућује да лице на које се подаци односе има право да поднесе притужбу Поверенику ако сматра да је обрада података о његовој личности извршена супротно одредбама овог закона. Ово право не утиче на право лица на које се подаци односе да покрене и друге поступке управне или судске заштите. Повереник је дужан да подносиоца притужбе обавести о току поступка који води, резултатима поступка, као и о праву лица да покрене судски поступак. Против одлуке Повереника, лице на које се подаци односе, руковалац, обрађивач, односно друго физичко или правно лице на које се односи одлука Повереника, има право да тужбом покрене управни спор (члан 83. Нацрта закона).

Лице на које се подаци односе има право и на судску заштиту (члан 84. Нацрта закона), ако сматра да је његово право прописано овим законом повређено радњом обраде података о његовој личности од стране руковоаца, односно обрађивача, супротно одредбама овог закона. Као и у случају код подношења притужбе Поверенику, подношење тужбе суду не утиче на право овог лица да покрене друге поступке управне или судске заштите.

Тужбом за заштиту права пред судом, може се захтевати од суда да обавезе туженог на давање информације, на исправку, односно брисање података о тужиоцу, на ограничење обраде, на давање података у структурираном, уобичајно коришћеном и електронски читљивом формату, као и преношење података другом руковоацу и на прекид обраде података.

У овом посебном судском поступку, ревизија правноснажне одлуке је увек допуштена, а на судски поступак се примењују одредбе закона којим се уређује парнични поступак.

У управном и судском поступку лице на које се подаци односе има право да га заступа представник удружења које се бави заштитом права и слобода тог лица (члан 85. Нацрта закона).

Лице које је претрпело материјалну или нематеријалну штету због повреде одредаба овог закона (члан 86. Нацрта закона) има право на новчану накнаду ове штете од руковоаца, односно обрађивача који је штету проузроковао. За насталу штету одговара руковалац, а обрађивач само у случају кад није поступао у складу са обавезама прописаним овим законом које се односе непосредно на њега или кад је поступао изван или супротно упутствима руковоаца издатим у складу са овим законом.

Руковалац, односно обрађивач ослобађа се одговорности за штету ако докаже да ни на који начин није одговоран за настанак штете, а ако обраду врше више руковалаца, односно обрађивача или заједно руковалац и обрађивач, и ако су они одговорни за штету, сваки руковалац, односно обрађивач одговоран је за целокупан износ накнаде штете.

Новчане казне због повреде одредби овог закона у сваком појединачном случају изричу се и примењују на делотворан, сразмеран и превентиван начин (члан 87. Нацрта закона). Ставом 3. истог члана одређене су околности које треба узети у обзир у сваком појединачном случају, приликом одлучивања о изрицању новчаних казни и њиховом износу.

Главом VIII. уређени су посебни случајеви обрада (чл. 88. до 94. Нацрта закона).

Посебни случајеви имају своје специфичности у односу на остале одредбе Нацрта закона, па су због тога предвиђене у посебној глави. Реч је о обради података о личности која се врши у сврхе новинарског истраживања и објављивања информација у медијима, као и сврхе научног, уметничког или књижевног изражавања, односу обраде података о личности и слободног приступа информацијама од јавног значаја, обради јединственог матичног броја грађана, обради података у области рада и запошљавања, заштити и ограничењу примене одредби закона на обраду података у сврхе архивирања у јавном интересу, научног или историјског истраживања и у статистичке сврхе, обради података о личности од стране цркава и верских заједница и обради података о личности у хуманитарне сврхе од стране органа власти.

Казнене одредбе предвиђене су Главом IX. (члан 95. Нацрта закона). Предвиђа се 32 различита прекршаја због повреда закона. За све прекршаје предвиђена је новчана казна у распону предвиђеним Законом о прекршајима. За прописане прекршаје могу да одговарају руковалац, као и обрађивач који има својство правног лица. Поред тога, у складу са Законом о прекршајима, за прописане прекршаје могу да одговарају и предузетник, физичко лице, као и одговорно лице у правном лицу, државном органу, органу територијалне аутономије и јединици локалне самоуправе, односно одговорно лице у представништву или пословној јединици страног правног лица. Као посебан прекршај је прописан случај када лице за обављања послове заштите података не чува податке које сазна током обављања послова као професионалну тајну.

Такође, прописано је и шест предкрашаја због којих се може изрећи новчана казна у фиксном износу, што је такође новина у односу на важећи закон.

Завршни део Нацрта закона (Глава X) садржи његове прелазне и завршне одредбе (чл. 96. до 102. Нацрта закона).

Чланом 96. Нацрта закона, а имајући у виду да Повереник има свог заменика за заштиту података о личности, предвиђено је да тај заменик наставља да врши своју дужност до истека мандата за који је изабран.

Чланом 97. Нацрта закона предвиђено је да се на поступке по жалбама поводом захтева за остваривање права у вези са обрадом као и друге поступке који су у току пред Повереником, а који нису окончани до дана ступања на снагу закона, примењују одредбе важећег Закона о заштити података о личности.

Чланом 98. предвиђено је да Централни регистар збирки података који је успостављен по одредбама важећег закона о заштити података о личности престаје да се

да се води даном ступања на снагу овог закона, као и да се са централним регистром, као и са подацима садржаним у том регистру, поступа се у складу са прописима који уређују поступање са архивском грађом.

Чланом 99. Нацрта закона предвиђено је да се подзаконски акти чије доношење закон предвиђа за његову примену донесу у року од шест месеци од дана ступања на снагу закона, а да се до њиховог усвајања примењују подзаконски акти који су донети на основу важећег Закона о заштити података о личности.

Чланом 100. Нацрта закона прописано је да ће се одредбе других закона, које се односе на обраду података о личности, ускладиће се са одредбама овог закона до краја 2020. године, а како би се обезбедило да ови други закони буду усклађени са системским законом из ове области.

Завршним одредбама Нацрта закона (чл. 101. и 102) предвиђено је стављање ван снаге важећег закона (Закон о заштити података о личности - „Службени гласник РС”, бр. 97/08, 104/09 – др. закон, 68/12 – УС и 107/12), као и ступање закона на снагу и почетак његове примене.

Предвиђена је одложена примена закона, како би се до почетка његове примене донели неопходни подзаконски акти и обезбедили сви потребни услови за његову пуну примену.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у Буџету Републике Србије за 2018. годину, док ће таква средства бити неопходно обезбедити и у 2019. години, као и у наредним годинама.

Наиме, с обзиром да је предвиђена одложена примена закона, до краја 2018. године започеће се са обукама носилаца правосудних функција и запослених у органима власти. Предвиђено да је оваква обуку спроведе у Правосудна академија и Националној академији за јавну управу. Када је у питању 2018. године указујемо да се ради о редовном пословању наведених институција за обуку, чија је то основна делатност, као и да је реч о средствима која су већ обезбеђена.

Када је реч о финансијским средствима која су потребна за спровођење закона, као што је речено, за 2019. годину и надаље, биће потребно обезбедити одговарајућа средства.

Пре свега, реч је о трошковима које се неопходно обезбедити за институционално јачање постојеће институције – Повереника за слободан приступ информацијама од јавног значаја и заштиту података о личности, због проширење делокруга у делу међународне размене података о личности, надзора над применом Закона о заштити података о личности, давањем мишљења на прописе других државних органа, као и за све послове које предвиђају нови прописи Европске уније са којима се врши усклађивање. Процена је да ће бити потребно ангажовати додатне запослене који би вршили те нове послове. Додатне запослене је у највећој мери могуће ангажовати из других државних органа, међутим, биће неопходно ангажовање и нових запослених.

Поред тога, реч је о трошковима за повећање административних капацитета државних органа, односно повећање броја лица која ће обављати послове који су у вези

са заштитом података о личности, обезбеђење додатних просторија за запослене, додатне опреме (ИТ опреме, канцеларијска опреме, као и друге опреме неопходне за запослене), као и трошковима додатне обуке запослених коју је неопходно спровести за примену закона. Процена је да ће ови нови послови захтевати одређене организационе и кадровске промене, као и да их је могуће обавити без додатног запошљавања, али не треба искључити могућност, ако се укаже потреба, ангажовање и нових запослених.

Исто тако, неопходно је обезбедити канцеларијску опрему и додатне просторије за нове запослене за које постоји потреба да се ангажују.

С обзиром да је обуку за примену овог закона потребно перманентно спроводити у току 2019. године (после почетка примене закона), па надаље, неопходно је обезбедити средства за такву обуку. Та средства ће се обезбедити кроз редовно пословање институција надлежних за обуку.

Иако је процена да спровођење одговарајућих техничких мера за обраду података о личности, које се прописују овим законом, неће захтевати посебне нове трошкове, с обзиром да већина државних органа у великој мери већ примењује овакве мере, могуће је да ће бити неопходна и додатна средства за спровођење оваквих мере, и то пре свега у органима власти које не обрађују податке о личности у великој мери.

Детаљни износи неопходних буџетских средстава за спровођење овог закона за 2019. годину, па надаље, биће дати кроз планирање и припрему закона који уређује буџет за наредне године.